

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONIKA

Član 1.

U Krivičnom zakoniku („Sl. glasnik RS”, br. 85/05, 88/05 - ispravka, 107/05 - ispravka, 72/09, 111/09 i 121/12), u članu 203. stav 1. posle reči: „stvar” dodaju se reči: „čija vrednost prelazi iznos od pet hiljada dinara”.

Član 2.

U nazivu člana 210. reč: „krađa,” briše se.

U stavu 1. reč: „krađu,” briše se.

U stavu 2. reči: „Krađa, utaja” zamenjuju se rečju: „Utaja”, a reči: „ukradene ili” brišu se.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika sadržan je u članu 34. stav 2. i članu 97. tačka 2. Ustava Republike Srbije, kojima je, između ostalog, propisano da se krivična dela i krivične sankcije određuju zakonom i da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje odgovornost i sankcije za povredu sloboda i prava građana utvrđenih Ustavom i za povredu zakona.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Izmenama člana 173. stav 2. Krivičnog zakona Republike Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 10/2002) iz 2002. godine kod krivičnog dela sitne krađe iznos vrednosti ukradene stvari ispod kojeg se gonjenje preduzimalo po privatnoj tužbi povećan je sa dve hiljade na osam hiljada dinara. Novim Krivičnim zakonikom („Sl. glasnik RS“, br. 85/2005) iz 2005. godine je ranija granica od osam hiljada dinara povećana na petnaest hiljada dinara.

Kao posledica ovih izmena u praksi je u protekloj deceniji zapažen osetan porast vršenja sitnog dela krađe. Kod ovog krivičnog dela je faktički došlo do dekriminalizacije, jer je za oštećenog gonjenje po privatnoj tužbi predstavljalo osetan teret, koji oštećeni po pravilu nisu želeli snositi.

Poslednjim izmenama Krivičnog zakonika („Sl. glasnik RS“, br. 121/2012) iz decembra 2012. godine je, prihvatanjem amadmana Poslaničke grupe Savez vojvođanskih Mađara, iznos vrednosti ukradene stvari ispod kojeg se gonjenje preduzima po privatnoj tužbi smanjen na pet hiljada dinara, što je predstavljalo prvi korak ka uspostavljanju sistema koji će u potpunosti destimulisati učinioce od vršenja ovog protivpravnog dela.

Na zahtev naše poslaničke grupe, Biblioteka Narodne skupštine je u novembru 2012. godine uradila istraživanje o pravnoj definiciji sitne krađe u 20 država članica Saveta Evrope. Prema podacima iz ovog istraživanja, značajan broj zemalja se protiv pojave sitnih krađa bori primenom tzv. nulte tolerancije. Ovaj sistem u praksi podrazumeva obavezu državnih organa da po službenoj dužnosti gone učinioce krađa, bez obzira na vrednost ukradene stvari. Postoji više primenjenih modela u kojima najčešće od vrednosti oduzete stvari zavisi vrsta postupka (prekršajni ili krivični) u kojem se utvrđuje odgovornost učinilaca.

Rešenje za koje se Poslanička grupa Savez vojvođanskih Mađara opredelila Predlogom zakona o dopuni zakona o javnom redu i miru i Predlogom izmena i dopune krivičnog zakonika predstavlja kombinovani model zasnovan na evropskim iskustvima, a usklađen sa pravnim sistemom Republike Srbije. Usvajanjem našeg predloga učinioce krađa bi se, bez obzira na vrednost ukradene stvari, u svim slučajevima gonili po službenoj dužnosti. Do određene granice vrednosti ukradene stvari (tj. do pet hiljada dinara) njihova odgovornost bi se utvrđivala u prekršajnom postupku, a ukoliko bi iznos vrednosti ukradene stvari prešao pet hiljada dinara učinioce bi odgovarali u krivičnom postupku.

Ove izmene i dopuna Krivičnog zakonika, odnosno dopuna Zakona o javnom redu i miru bi doprinele smanjenju protivpravnih dela protiv imovine, i to putem destimulisanja potencijalnih učinilaca. Na ovaj način bi se povećao osećaj bezbednosti građana Srbije.

S obzirom da uočeni problem nije moguće rešiti bez izmene i dopune Krivičnog zakonika, podneli smo ovaj Predlog zakona.

III OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINIH REŠENJA

Članom 1. Zakona dopunjuje se član 203. stav 1. Krivičnog zakonika tako što se utvrđuje iznos vrednosti ukradene stvari od pet hiljada dinara kao granica iznad koje će se u svim slučajevima protiv učinilaca pokretati krivični postupci po službenoj dužnosti.

Članom 2. Zakona ukida se krivičnopravna intervencija kada iznost vrednosti ukradene stvari ne prelazi iznos od pet hiljada dinara. Budući da se rešenje prema kojem su se učinioci dela sitne krađe gonili po privatnoj tužbi, pokazalo neefikasnim, umesto toga se dopunom Zakona o javnom redu i miru predlaže uvođenje prekršajne odgovornosti u postupku koji se pokreće po službenoj dužnosti.

Članom 3. Zakona određuje se stupanje na snagu zakona.

IV ANALIZA EFEKATA PROPISA

Predloženim izmenama i dopunom Krivičnog zakonika, odnosno dopunom Zakona o javnom redu i miru se uvodi nulta tolerancija u odnosu na učinioce krađa. Donošenje ovih zakona bi doprinelo ostvarenju generalne prevencije, budući da bi se ukinula mogućnost da učinioci kalkulišu sa tim da vrednost oduzetih stvari ne pređe zakonom utvrđenu granicu. Pored toga usvajanje predloženog rešenja bi, pod uslovom efikasne primene, moglo da povрати poljuljano poverenje građana u sposobnost države da obezbedi imovinsku sigurnost građana.

V FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.